

**Karjeras attīstības atbalsta sistēmas
Sadarbības padomes sēdes protokols
2014.gada 19.decembrī**

Valsts izglītības attīstības aģentūra,
4. stāva apspriežu zāle, Vaļņu ielā 1, Rīga
Sēdes sākums: 14:00

Sēdi vada:

Līga Lejiņa – Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta (PIAD) direktore

Sēdē piedalās:

Oficiāli nominētie Karjeras attīstības atbalsta sistēmas Sadarbības padomes (KAAS SP) dalībnieki:

Imants Lipskis - Labklājības ministrijas Darba tirgus politikas departamenta (DTPD) direktors;

Inita Juhņēviča – Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) vadītāja

Zenta Anspoka – Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) valdes locekle

Baiba Bašķere – IZM Izglītības departamenta direktores vietniece

Valda Puiše – Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Apmācību nodaļas vadītāja

Sandra Falka – Valsts izglītības satura centra (VISC) vecākā referente

Anita Līce - Latvijas Darba devēju konfederācijas (LDDK) izglītības un nodarbinātības eksperte

Ruta Porniece – LABS padomes atbildīgā par nodarbinātību un izglītību

Oficiāli nominētie SP dalībnieku aizstājēji:

Nora Kalēja -Valsts izglītības attīstības aģentūras (VIAA) Informācijas un karjeras atbalsta departamenta (IKAD), vecākā eksperte

Sarmīte Pilāte – Latvijas pieaugušo izglītības apvienības direktore

Ilze Kadiķe - Valsts izglītības satura centra (VISC) vecākā referente

Brigita Miķelsone - Latvijas Karjeras attīstības atbalsta asociācijas (LKAAA) valdes locekle

SP dalībinstītūciju pieaicināties pārstāvji:

Ina Masule – IKVD Kvalitātes novērtēšanas departamenta direktora vietniece

Alla Imanta – IZM Izglītības departaments

Sēdē nepiedalās:

Aleksandra Joma –VIAA, Laura Treimane – IZM, Iluta Krūmiņa – LPIA, Ināra Dundure –LPS,

Jana Pulkstene – SIVA, Jolanta Klišāne – LNKC, Agnese Rožkalne –EM EPKN, Jevgēnija

Butņicka – VARAM, Veronika Jurča - VARAM

Sēdi protokolē – Nora Kalēja, VIAA, IKAD

Darba kārtības jautājums

1. IKVD ziņojums par karjeras izglītības vērtēšanas aktualizētajiem kritērijiem izglītības iestāžu akreditācijas procesā, kā arī citas aktualitātes - I.Masule
2. Uz pierādījumiem balstītas karjeras atbalsta kvalitātes vērtēšana – EK atbalstītā projekta „Eiropas mūžilga karjeras atbalsta politikas tīkls” (EMKAPT) rekomendācijas – N.Kalēja
3. Informācija par ES struktūrfondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda specifiskā atbalsta mērķa: uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs izstrādes gaitu (SAM 8.3.5.) – N.Kalēja

Sadarbības padomes priekšsēdētāja L.Lejiņa atklāj sēdi, iepazīstina sēdes dalībniekus ar darba kārtību.

L.Lejiņa iepazīstina ar darba kārtību.

I. Masule iepazīstina ar karjeras izglītības vērtēšanas pilnveidotajiem kritērijiem izglītības iestāžu akreditācijas procesā, kuru izstrādē tika iesaistīti gan karjeras izglītības speciālisti, gan NVA, VIAA, izglītības pārvaldes, vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu pārstāvji. Sadarbībā ar Jelgavas pilsētas pašvaldības pieaugušo izglītības iestādi „Zemgales reģiona kompetenču

attīstības centrs” ir izstrādāta kursu programma 72 stundu apjomā, kuras mērķis ir izglītības iestāžu vadītāju līderības veicināšanai. Tajā ir ietverta arī apmācība saistībā ar karjeras izglītības īstenošanu izglītības iestādē, un kā pašnovērtējuma ziņojumā atspoguļot karjeras atbalsta darbu. Ir uzsākts darbs pašnovērtējuma sistēmas aktualizācijai, kur arī tiek ietverti jautājumi par karjeras izglītību. Plānots, ka šī sistēmas aktualizācija tiks pabeigta jūnijā.

L.Lejiņa atzīmē, ka paveiktais ir labs piemērs, kā īstenot dzīvē Sadarbības padomē pieņemtos lēmumus. Vienlaikus tiek jautāts, kā skolas varēs sagatavoties šo kritēriju ievērošanai.

I.Juhņēviča paskaidro, ka minētie kursi skolu direktoriem par jaunajiem vērtēšanas kritērijiem ir palīgs, lai skolas varētu sagatavoties. Pirmo kursu ir īstenošana uzsākta Zemgalē (Jelgavā), bet jaunajā gadā darbs tiks turpināts. Dalībaiursos ir pieteikušies 5 novadi, bet tiek plānots vēl lielāks skaits. 2015. gadā tiks organizēti kursi akreditācijas ekspertiem par to, kā vērtēt skolu atbilstību jaunajiem kritērijiem. Tikko būs apmācīti akreditācijas eksperti, skolas tiks vērtētas pēc jaunajiem kritērijiem.

I.Masule norāda, ka skolām jā sagatavo pašnovērtējuma ziņojumi pēc jaunajām vadlīnijām. Kad tas būs paveikts, varēs sākt vērtēšanu. Tiek plānots, ka 2016. gada vasara ir brīdis, kad skolas varētu sākt demonstrēt rezultātus karjeras atbalstā.

R.Porniece jautā, vai tiek plānots vērtēt rezultatīvos rādītājus, tādus kā izglītību pametušo jauniešu skaits, jaunieši, kas turpina izglītību.

I.Masule norāda, ka šādi rezultatīvie rādītāji tiks ņemti vērā, bet, pētot citus akreditācijas kritērijus, t.sk. EQAVET indikatoru kontekstā.

I.Juhņēviča piebilst, ka jau šobrīd skolām ir pienākums savos pašnovērtējuma ziņojumos iekļaut informāciju par izglītību pametušajiem jauniešiem.

R.Porniece norāda, ka ir svarīgi akreditācijas rezultātus atspoguļot atsevišķi profesionālās izglītības iestādēm un vispārīzglītojošām skolām.

I.Masule atzīmē, ka kritēriji tiek veidoti katram izglītības programmas veidam. Kopā ir 8 kvalitātes vērtēšanas veidi. Kā arī akreditācijas vērtējumi tiek atspoguļoti atsevišķi katram izglītības iestāžu veidam.

I.Juhņēviča piebilst, ka, lai arī iepriekšējais skolu vērtējums parāda labus rezultātus, ikdienas situāciju analīze parāda, ka stāvoklis nav tik labs. Tādēļ jaunie kritēriji mudinās skolas uzlabot savu darbu.

B.Miķelsone atgādina, ka gada sākumā veiktajā profesionālās izglītības iestāžu aptauju, kurā skolas bija augstu vērtējušas savu karjeras atbalsta darbu. Tieši semināri skolu pārstāvjiem ļauj labāk izprast karjeras atbalsta darba būtību.

Tiek izvirzīts jautājums, vai akreditācijas procesā tiek aptaujāti arī jaunieši.

I.Masule piekrīt, ka ar jauniešiem akreditācijas laikā notiek tikšanās un intervijas, kā arī tiek veiktas aptaujas, bet tās nav obligātas.

I.Masule atgādina, ka sadarbībā ar VIAA ir notikuši jau divi semināri profesionālo skolu vadītājiem par karjeras atbalsta darbu. Ierosina paanalizēt, kā būs mainījušās šo skolu akreditācijas rezultāti un pašvērtējuma ziņojumi.

L.Lejiņa lūdz Nodarbinātības valsts aģentūru nedaudz pastāstīt par to, kā veicas ar jauniešu garantijas projektu.

V.Puiše pastāsta, ka jauniešu garantijas projektā karjeras konsultanti darbojas kā mentori, sekojot līdzī jauniešu gaitām četru mēnešu laikā. Pirmais solis, kas tiek veikts darbā ar jauniešiem, ir profilēšana, lai konstatētu viņa iespējas iesaistīties darba tirgū un noteiktu nepieciešamo atbalstu.

I.Lipskis piebilst, ka pašreiz ir vēl pārāgrī izvērtēt skaitļus, taču ir jūtams, ka darbs norit pareizajā virzienā. Cilvēkam tiek sniegtas vismaz trīs garantētas konsultācijas. Ir savākta dažāda veida statistika. Jau tagad ir redzams, ka nereti ir pieprasījums arī pēc ceturtais un piektās konsultācijas. Statistika varētu palīdzēt izprast, kurā momentā efektīvāk sniegt šīs konsultācijas. Pašreiz vēl šāds monitorings nav veikts, taču dati tiek ievākti. Tālākā analīze palīdzēs labāk plānot darbu.

L.Lejiņa lūdz N.Kalēju īsumā pastāstīt par uz pierādījumiem balstītas karjeras atbalsta kvalitātes vērtēšanu.

N.Kalēja izstāsta par Twinning (Īrija, Latvija, Lietuva, Igaunija) seminārā apskatītajām tēmām un secinājumiem par EMKAPT izstrādāto kvalitātes vērtēšanas kritēriju ietvaru.

Z.Anspoka norāda, ka uz pierādījumiem balstītu datu ievākšanai ir nepieciešama zinātniska pieeja. Nepieciešama sistēmiska pētniecība. Kas varētu nodarboties ar šiem jautājumiem?

N.Kalēja atbild, ka šis bijis arī viens no semināra jautājumiem un atziņām, ka ir jāpalīdz speciālistiem attīstīt prasmes korekti ievākt ticamus datus. Tai pašā laikā karjeras konsultanti jau tagad var apkopot gadījumus no savas prakses.

Z.Anspoka piebilst, ka arī gadījumu analīzei jāpieiet zinātniski. Būtu jādomā par pilotpētījumu veikšanu.

V.Puiše atzīmē, ka EMKAPT kritēriji sasaucās ar skolu akreditāciju, kurā varētu iegūt datus par konkrētiem rezultātiem, līdzīgi kā NVA (par katra veiktā pasākuma rezultativitāti). Šādi dati ir jārada un pēc tam jāliek sistēmā un jāpēta.

N.Kalēja norāda, ka jau ļoti daudzi dati ir apkopoti un to analīze arī būtu nepieciešama.

I.Juhēnēviča papildina, ka izstrādātajos akreditācijas kritērijos parādās ļoti daudz no EMKAPT kritēriju ietvara. Par jebko, ko skolas ietver savā pašvērtējuma ziņojumā, ir jābūt pierādījumiem. Taču nekad nebūs iespējams akreditācijas vērtējumos ietvert visus EMKAPT ietvertos kritērijus. Tiek ierosināts piesaistīt augstskolu studentus pētnieciskajam darbam, pasūtot izpētes tēmas maģistra darbiem.

L.Lejiņa ierosina noformēt izpētes tēmu pasūtījumu un izsūtīt to kā aicinājumu augstskolām.

A.Līce ierosina veidot sadarbību ar augstskolu doktorantūras studiju programmām un pēcdoktorantūras pētnieku grupām.

L.Lejiņa aicina N.Kalēju īsumā izstāstīt par situāciju ES struktūrfondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda specifiskā atbalsta mērķa 8.3.5 izstrādē.

N.Kalēja paskaidro, ka ir izveidota darba grupa, lai izstrādātu projekta atbalstāmās darbības un kvalitatīvos rādītājus.

Tiek parādīts Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” sadaļas “Izglītība, prasmes un mūžizglītība” 8.3. punkta “Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšana un novēršana un vienlīdzīgas pieejas veicināšana kvalitatīvai pirmsskolas, pamatskolas un vidusskolas izglītībai, tostarp formālām, neformālām un ikdienējām mācību iespējām, kas ļauj mācības pametušajām personām atsākt izglītības iegūšanu un mācības” specifiskais atbalsta mērķis 8.3.5. “Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamajiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” tā izstrādes pašreizējā stadijā. Tiek izskaidrots, ka projekta īstenotāji būs gan VIAA (IPIA daļas atbalstāmās darbības), gan pašvaldības (APIA daļa), kas varēs iesniegt projektus finansējuma saņemšanai karjeras atbalsta pasākumu īstenošanai vispārīzglītojošās un profesionālas izglītības skolās. **N.Kalēja** norāda, ka sīkāka detalizācija katrai no sadaļām vēl nav izstrādāta.

R.Porniece jautā, kādi ir projekta mērķi, kurus vēlas sasniegt, un norāda, ka sociālie partneri saskata VIAA metodoloģiskās nodaļas subsidēšanu metodisko materiālu izstrādei, lai arī VIAA to jau dara un ir izstrādāti daudzi materiāli. Sociālie partneri redz, ka jaunieši izvēlās nepareizās profesijas. Nozaru pārstāvji nevar apbraukāt visas vispārīzglītojošās skolas un individuāli stāstīt par dažādām nozarēm. Vai ir plānota sociālo partneru iesaiste? Vienīgā atbalstāmā darbība ir profesionālo konkursu rīkošana.

Pedagogu apmācība jau ir veikta, taču skolām nav naudas pedagogu algošanai. Informatīvie materiāli jau ir. Var būt ir laiks izdomāt mērķi un orientēt 50% jauniešu uz profesionālo izglītību, kas ir IZM lieli mērķi, mazināt skolu pametušo jauniešu skaitu un dod nozarēm iespēju dabūt tos darbiniekus, kas šobrīd trūkst.

N.Kalēja norāda, ka šādi pasākumi tiek plānoti projekta pašvaldību īstenotajā daļā (APIA). VIAA projekta ietvaros sniedz atbalstu pašvaldībām, lai viņu īstenotais karjeras atbalsta darbs būtu sistemātisks un ar izpratni, lai jauniešu iepazīstinātu ar visām Latvijas tautsaimniecības nozarēm. Netiek plānots izglītēt visus Latvijas pedagogus, bet tikai tos karjeras atbalstā iesaistītos speciālistus, kas īsteno pašvaldības projekta daļu.

R.Porniece norāda, ka neviena no nozaru ekspertu padomēm šādu projektu neatbalstīs.

A.Līce norāda, ka uzņemšanas rezultāti profesionālās izglītības iestādēs joprojām nav apmierinoši un ir jādomā par pasākumiem, kā informēt visus jauniešus par profesijām un darba tirgu. Profesiju konkursi ir vajadzīgi, taču tie ir orientēti tikai uz daļu no jauniešiem.

R.Porniece piebilst, ka arodbiedrības jau ir rakstījuša IZM vēstuli, ka jaunietis pamatskolā un vispārīzglītojošā vidusskolā netiek informēti par darba tirgu, darba likumu un darba aizsardzību

vispār. Ja tas būtu materiāls, piemēram, programmas papildinājums, ieviešot jaunu programmu par darba tiesībām, to varētu atbalstīt. Bet ne kārtējo metodisko materiālu. Ir šaubas, ka jaunieši, izlasot šo materiālu, un ies uz pareizo profesiju un darba tirgū ieies legāli.

N.Kalēja norāda, ka metodiskie materiāli nebūs domāti jauniešiem, bet speciālistiem, kuri organizēs karjeras atbalsta pasākumus. Piemēram, kā efektīvi īstenot pasākumus, lai ieinteresētu meitenes pievērsties informācijas tehnoloģijām.

Z.Anspoka norāda, ka karjeras izglītības un atbalsta uzstādījums nav pievērst jaunieši kādai jomai, bet strādāt tā, lai jaunieši pats atrod jomu, kuru izvēlēties.

R.Poriete vēlreiz uzsver, ka sociālie partneri šādu projektu pilnībā neatbalsta, izņemot atbalstāmās darbības 1.3. un 1.4.

L.Lipskis piebilst, ka, viņaprāt, nekas vēl nav nokavēts, un projekta izstrāde vēl ir tikai pašā sākumposmā. Vai ir kāda darba grupa, kurā varētu piedalīties, lai pārliecinātos, ka projektā būs ievērotas kopējās intereses.

L.Lejiņa paskaidro, ka darba grupa IZM iekšienē ir izveidota, lai izstrādātu sākotnējo piedāvājumu, kas attīstīsies tālāk. Struktūrfondu process ir apjomīgs un tajā tiek pārstāvētas daudzas puses. Pašreiz būtu lietderīgi SP dalībniekiem izsūtīt pašreizējo projekta uzmetuma variantu ar īsiem paskaidrojumiem par paredzētajām aktivitātēm.

L.Lipskis jautā, vai papildus šai aktivitātei ir paredzēts atbalsts karjeras speciālistu izglītošanai. ES norādījusi, ka Latvijā ir fragmentēta pieeja karjeras atbalstam. Ir nepieciešama karjeras speciālistu sistēmiska tālākizglītība.

N.Kalēja paskaidro, ka šajā projektā nav paredzētas šādas aktivitātes.

L.Lipskis norāda uz risku, ka iesaistot projekta īstenošanā atsevišķas pašvaldības, pastāv risks, ka katra no tām karjeras atbalstu īsteno pēc saviem ieskatiem. Ir jābūt sistēmiskai pieejai. Arī darba devēju piesaistē, lai tiek apskatītas visas industrijas. Nepieciešams iesaistīt arī NVO. Darbā ar jauniešiem nepieciešamas nestandarta pieejas.

N.Kalēja paskaidro, ka tieši tāpēc projektā ir ietverts VIAA metodiskais atbalsts, lai nodrošinātu vienotu pieeju karjeras atbalsta pasākumu īstenošanā, lai ieteiktu jaunus interaktīvus veidus darbam ar jauniešiem.

R.Porniece norāda, ka arodbiedrībām ir pieredze organizēt konkursus par darba likumdošanu, un uzsver, ka skolēnu nezināšana par šiem jautājumiem veicina ēnu ekonomiku.

Tiek pacelts jautājums par to, vai un ko ir iespējams mainīt projekta saturā.

L.Lejiņa ierosina vienoties par tālāko rīcību, lai mazinātu neskaidrības par pašreizējo projekta versiju un apkopotu viedokļus, kas būs sagaidāms no šī projekta. Tādēļ pašreizējo versiju nepieciešams papildināt ar īsiem paskaidrojumiem par plānotajām darbībām un izsūtīt visiem KAAS SP locekļiem

Kopsavilkums:

1. Tiek nolemts izveidot studentu pētniecisko darbu tēmu (par karjeras atbalsta kvalitātes vērtēšanu) sarakstu, ko izsūtīt augstskolām.
2. Tiek nolemts izsūtīt KAAS SP locekļiem ES struktūrfondu 2014.-2020. gada plānošanas perioda specifiskā atbalsta mērķa 8.3.5. pašreizējo izstrādes versiju, papildinātu ar īsiem skaidrojumiem par paredzētajām aktivitātēm.

SP priekšsēdētāja

L.Lejiņa

Protokolēja:

N. Kalēja